

Новак Р. МИЉАНИЋ

КЊИЖЕВНИЦИ БРАЋА ИВЕЛИЋИ

Владимир и Митар Симови Ивелићи спадају у књижевнике из наше недавне прошлости о којима се ипак мало зна, особито о Митру.

Симеон, како је крштен, а Симо, како се потписивао кад је одрастао, Ивелић био је рисански трговац и рођени Ришњанин. Познато је да су Ивелићи доселили у Рисан последије његовог преотимања испод турске власти 1687. и да су били стара племићка породица.¹ Они су током друге половине 18. и прве половине 19. вијека дали руској војсци пет генерала: Марко, Симеон, Ивеља, Петар и Константин, син Марков, поред више бокељских поморских капетана и других угледних личности. О националном опредјељењу и родољубљу трговца Сима Ивелића имамо података још од 1837, кад се биљежи међу *предчисленицима Србско-далматинског алманаха* (магазина од 1839) са Михаилом Ивелићем, секретаром рисанске општине, и са још двадесет осам Ришњана. Овој двојници придружује се 1838. као претплатник трговац Марко Ивелић, а 1853. и поморски капетан Марко Ивелић. Симо је међу претплатницима до 1863, а 1865. претплатио је „сина Влада“. Ови подаци казују нам куда су усмјеравани и како су васпитавани још као дјечаци Владо - Владимир и Митар Ивелић. Симо је умро јануара 1886. и оставио бројан пород:² Никола, Петар, Владимир, Митар, Борђе, Нена, удата Дробњаковић и Анђелика Ивелић, те супруга Јована, рођена Јововић. Борђе Ивелић налазио се у Сан Франциску (САД) почетком 20. вијека.³

ВЛАДИМИР ИВЕЛИЋ рођен је у Рисну 1855. и у њему је завршио основну школу. Фебруара 1869. отиснуо се у поморце а вратио се у родно мјесто јула 1922. и у њему умро 1940. Офи-

¹ Т. Радуловић — Ј. Мартиновић: Архивска грађа о породици Ивелић, Годишњак Поморског музеја у Котору, 1969, 123 — 156.

² Јавна благодарност породице Ивелић, Српски лист, Задар, 1886, 5, стр. 4.

³ Бока, илустр. календар за 1912, Котор, 1911, 99, уредио Д. Миковић.

цирски испит положио је у Трсту јуна 1876, а за капетана дуге пловидбе 21. октобра 1879. Као морнар и капетан трговачког брода крстарио је многим морима и боравио у разним лукама до 1883. Тада је ступио у канцеларијску службу парабродарског друштва Аустријски лојд у Трсту и у њој остао до пензионисања⁴ 1919. Као изразити родољуб, није хтио да остане под италијанском влашћу, па је доселио у родни Рисан и одао се писању. Написао је пјесму *Опроштај са морем* (1933) и *Успомене из поморског живота* (Сплит, 1933, 223). У својим успоменама описао је бројне доживљаје и виђења са разних поморских путовања. Причање је искрено, истинито, без измишљања и претјеривања, једноставни избор занимљивих доживљаја и сазнања, који су по пишчевом мишљењу вриједни пажње. Причао је о многим (не)приликама из живота помораца, о незаборавним сусретима и познанствима са добрим људима и женама разних поднебља, раса и осталих различитости, али је свима заједничко људскост и честитост. Читалац се обогаћује сазнањем да чојству и поштењу нема граница, а да неваљалаца и нељуди има у свим поднебљима. Дјело је уз то пишчева аутобиографија, мада није писано са таквом намјеном, па је зато прилично оскудно подацима из његовог живота.

Кад сам одлучио да пишем о Митру Ивелићу, схватио сам да је неопходно саопштити неколико података о хумористично-сатиричној црногорској књижевности и о сплитском листу *Драшков рабош*. Ове теме заслужују посебне есеје, али сам узалудно покушавао да их објаве неки наши часописи. Зато је нужно овдје о томе да се каже нешто.

Док често и дуго понављају многи „истину“ да се није могла развијати хумористичко-сатирична књижевност на црногорском тлу због „гушења“ од стране краља Николе, дотле стрпљиво чекају своју валоризацију многа остварења овог жанра. *Јован Поповић* — *Липовац* објавио је у *Црногорки*, 1885. (8, 9, 10, 11) неколико пјесама у којима исмијава конзервативце, покондирене тикве и надри-књиге црногорског типа и свога времена (Говоре ми, Горди главар, Надри књига и др.). Проф. *Филип Ковачевић* у својој збирци пјесама *Српство* (Беч, 1883), поред родољубивих и љубавних, има више пјесама хумористичког и сатиричног садржаја (Сили, Пјесник и ћорда, Једном куљавом Србину, Србима на Ускрс, Пророков марш, Све за српство и доста осталих). У њима се изругује лажном патриотизму, себичности, вјерском фанатизму и другим људским слабостима, које је запазио код људи свога времена. *Павле А. Поповић* — *Чупић* објавио је у *Босанској вили* (1888, 1889, 1892, 1895) читаву збирку пјесама овог жанра под заједничким насловом *Искре поезије*, поред

⁴ Игњатије Злоковић: Капетан Владо Ивелић, Годишњак Поморског музеја у Котору, 1953, 107 — 111.

посебних, тематских наслова. Радник пјесник *Буро Перовић* у збирци *Херцеговка* (Цетиње, 1889) има неколико пјесама овог жанра (Шта ће, Заклетва једној плавојци, Војник и пјесник). Сам краљ Никола и Буро Шпадијер објавили су по једну комедију у којима исмијавају надри-књиге (Никола) и одроде црногорске, а Шпадијер покондирене тикве. Можда је књаз-пјесник својим пецкавим жаокама погодио на право мјесто некога од оних који негирају сваку вриједност његовог стваралаштва, а прећуткивали су комедију *Како се ко роди*. Брижљивијим истраживањем нашло би се још пјесама и других дјела хумористичко-сатиричног жанра у старијој црногорској књижевности, а о доприносу М. Ивелића овоме касније ћу више рећи.

Хумористички лист *Драшков рабош* излазио је у Сплиту од 1. октобра 1883. до септембра 1887. Власник и уредник био је Јово Метличић, а од 94. броја уређује га Виктор И. Бутијер. У комплету др Ника Суботића из Шибеника у библиотеци Матице српске сачувано је мало бројева, а налазе се у стању безнадежног пропадања. Од свега објављених 96 бројева, недостаје их педесет седам (првих 19, па 34, 55 — 82, 84 и 86 — 93). Нетачна је тврђња др Луја Бакотића⁵ да је лист излазио до 1888, јер су ухапшени првих дана октобра 1887. Метличић, Бутијер и штампари Русо и Марић. Осим тога Екатерина Метличић, рођ. Дадић, обавјештава читаоце новембра⁶ 1887. како лист не може да излази због хапшења горе поменутих. Јуна 1888. суд је ослободио одговорности ухапшене за свих шеснаест тачака оптужнице, али је трн у оку *Драшков рабош* већ био ишчупан, како сазнајемо из писања маја — јуна 1888. у задарском *Српском листу*. Од сачуваних бројева друго су издање раније забрањеног броја ови: 24, 27, 51, 52, а има помена о забрани 78, 82. и 90. броја. Из објављених одлука судских у 83. броју сазнајемо да је 78. број забрањен због садржаја чланка *Христос се роди*, а 82. број због садржине чланка *Псалм 130*. Кад се у „ћудоредној“ апостолској католичкој царевини и краљевини забрањују чланци „вјерског“ садржаја, није тешко погодити каква је стварно та садржина била. Пошто у очуваним примјерцима има неколико „вјерских мотива“ потпуно је јасно да се под вјерском, хришћанском образином шибало по разним личностима католичке и православне цркве на словенском југу због њихових политичких опредјељења или неумјесних иступања у појединим случајевима (бискуп Штадлер, митрополит Герман Анђелић, Михо Павлиновић и др.), али је било и величања митрополита Саве Косановића, кад га је стала прогонити земаљска влада БиХ и бечка влада. Од 35. броја лист је штампан ћирилицом и дјелимично латиницом, а дотле је

⁵ Срби у Далмацији, Бгд, 1939, 88 — 90.

⁶ Српски лист, Задар, 42, 9. новембар 1887, стр. 3. — Видјети још: Др Ј. А.: Јово Метличић, Бока, календар за 1911, Котор, 1910, 51 — 52.

штампан само латиницом. На удару су били и разни политичари србијански, бугарски и хрватски (краљ Милан, Гарашанин, књаз Кобург, Анте и Давид Старчевићи и још неки). Везе овог листа са *Горским вијенцем* су: дио наслова по војводи Драшку, често навођење стихова из Горског вијенца у садржају или у заглављу, а псеудоними сарадника су све по лицима из овога дјела: војвода Драшко (Јово Метличих), Игуман Стефан Кажимир Лукетић,⁷ Старац духовник (Митар Ивелић, који се служи и псеудонимом Косовка дјевојка), владика Данило, сердар Вукота, сердар Јанко, поп Мића (један од најваљанијих сарадника), Вук Раслапчевић, Пециреп и други. Овог попа Мића не треба поистовјећивати са оним из 1901 — 1902. у часопису *Књижевни лист* (Цетиње), који је Стеван Буров Петровић — Његош (1879 — 1905). У чланку *За Петра II Петровића Његуша* (бр. 50) кнез Раде пише: „Драшков рабош“ узео је владика Рада за свог водиоца, а његове га узвишене мисли многопут проведу на праву стазу, као кад у мркој ноћи засвјетли од муње блијесак залуталу путнику.“⁸ Од 40. броја било је осталих садржаја, назовимо их озбиљни због лакшег разликовања: патриотске и описне пјесме, политички чланци и вијести, библиографије, трговачке рекламе и друго, али хумористичко-сатирични жанр је његован све до коначне забране.

МИТАР ИВЕЛИЋ рођен је у Рисну 1865, а умро је у Улцињу 8. (20) октобра 1892. као плућни болесник. Између ова два временска међаша живио је доста буран кратки живот. Основну школу изучио је у родном мјесту, пет разреда гимназије у Дубровнику а три у Задру. Пребјегао је 1885. у Црну Гору да не би отишао у затвор, због неког гријеха, који ће се лако наслутити из библиографских података о његовој сарадњи у *Драшковом рабошу*. Кратко вријеме боравио је на Цетињу, одакле је морао да оде свакако због потребе да не замара аустријске дипломате у овом граду, као што је касније био случај са Стеваном В. Врчевићем, Ником Иванковићем и другим родољубима, који су бјежали у Црну Гору, „гађе соколови живе“, како пјева М. Ивелић у пјесми „Славуј“. Службовао је као учитељ једну школску годину у Морачком манастиру, више година у Бару и, најзад, у Улцињу до смрти,⁸ до лијегања на постељу са које се није дигао. Сахрањен је у Улцињу, а тешко да се зна и гаје му је гроб био.

Ивелић је имао бројне псеудониме: Приморац у дубровачком *Словинцу*, Сестра Батрићева, Старац духовник и Косовка дјевојка у сплитском *Драшковом рабошу*, Косовка дјевојка, М. И.,

⁷ Л. Томановић: Кажимир Лукетић, Глас Црногорца, 3. јануар 1887. — У овој биографији Т. открива псеудоним Лукетића и Ј. Метличиха. Но, погрешно пише презиме Бугијера.

⁸ Андрија Јовановић: Митар Ивелић, Глас Црногорца, 24. октобар 1892.

Ивеља, Ивелић у *Гласу Црногорца*. Ово задовољство да се потпи-сује на разне начине није никаква манија малограђанина, већ потреба да се отежа прибирање података тајној и јавној полицији, најполицијскије државе 19. вијека, царевине и краљевине Аустро-Угарске.

Као књижевни стваралац Митар Ивелић јавља се 1884. и стално објављује до пред смрт, а нешто је објављено и после његове смрти, како ће се видјети из даљег излагања и библиографског прегледа. Најбројнији дио његовог стваралаштва чине сатиричне, патриотске и љубавне пјесме, а има прилично и прозних садржаја. Он је био човјек широког интересовања, отворен према животу и збивањима у њему, а вољан да се изјасни о тим збивањима. Објавио је још преводе три пјесме: италијанског пјесника Стекетија и по једну руских књижевника Стјепана Наумова⁹ и Николаја Њекарасова.¹⁰

Колико је мени досад познато, први и једини писао је о Ивелићевом стваралаштву Нико Вучковић — Сарап, црногорски чиновник и есејиста (сарадник Оногошта¹¹ 1899). У есеју „Из „Посмрчади“ пок. Митра Ивелића учитеља“,¹² Вучковић прилично опширно анализира неколико Ивелићевих љубавних пјесама и саопштава неколико дотле необјављених, које је нашао у пјесниковој заоставштини у Улцињу. Оптуђује за небригу учитеље који су службовали после Ивелића и тако допустили да дођу неки рукописи у стање труљења а неки да пропадну: превод Пушкиновог *Димитрија Донског* и врло лијепи описи Улциња и Мораче за које је чуо, али им није успио ући у траг. Сасвим исправно оцјењује да анализиране пјесме представљају њиховог ствараоца као даровитог лирског пјесника и великог патриоту. Пјесник не пропушта згоду да и у љубавној поезији исказе своја родољубива расположења. Уз пјесму без наслова, коју сам ја назвао *Мила*, по њеној јунакињи, Вучковић тврди да је Ивелић био залубљен у једну Конављанку као ђак дубровачке гимназије и надахнуо се том љубављу за њен садржај. Мила је умрла и он је прешао из Дубровника у Задар да настави школовање.

⁹ Наумов Стјепан Стјепанович, Болшаја совјетскаја енциклопедија, 1954, том 29, 257. — Наумов (око 1848 — 1905) један је од првих радничких пјесника и револуционара у Русији. Био је типограф од 1868. у Одеси, од 1875. ради у Јужноруском радничком савезу. Прогнан је у Сибир 1877. због револуционарне дјелатности. Његова сахрана претворила се у демонстрације одеских радника.

¹⁰ Њекарасов Николај Алексејевич (1821 — 1878) био је велики руски пјесник и револуционарни демократа. Болшаја совј. енцикл., 1954, 29, 385 — 389.

¹¹ Н. Р. Миљанић: Новинар и књижевник Стеван Врчевић, Бока 6 — 7, Херцег-Нови, 1975, 232.

¹² Оногошт, Никшић, 1899, бр. 15 и 16, уредник Стеван Врчевић.

Вучковић је објављује први пут у овом есеју. Саопштио је и пјесму *Учио сам*, која свједочи о пишчевој образованости, даровитости и честој версификацији његових пјесама:

Учио сам Данта неумрлог,
Дивно се Беатричи дивној;
Из бешике св'јета пријеварног
Бјежао сам тој богињи силној.

Гутао сам источног Шафија,
Ш' њим љубио Зулејкине груди,
Та ме љубав мами и опија,
— А Зулејку ја не вибох, људи!

Пратио сам љубав Петраркину,
И његове Лауре љепоте;
Завидно небесноме сину
Гђе је небу за себека оте!

Све богиње тад сам пожељео,
Слаба ј' машта да им слику кује;
Пред „Мадоном“ тада сам се клео:
— Рафаило, њена слика ту је!

Прихватљива је Вучковићева тврдња да су пјесме *Тренутак* и *Кунем ти се* најбоље од свих Ивелићевих пјесама, које он познаје, и да су врло успјеле и кад се упореде са пјесмама наших чувених пјесника. Међутим, гријеши есејиста у библиографским подацима, пошто тврди да су објављене у *Новој Зети*, јер су стварно објављене у *Црногорки* 1884. и 1885. Он погрешно тврди и то да је Ивелић сарађивао у *Босанској вили*, а не помиње његову сарадњу у *Драшковом рабошу*, што значи да му је непозната.

Сасвим умјесно предлаже да се скупе и штампају све Ивелићеве пјесме, па се и ја придружујем овом предлогу послје седамдесет седам година од првог. Ваљда ће се и то некада остварити.

Ивелићеву сарадњу у *Гласу Црногорца* показашу у библиографском прегледу, а овдје указујем на оне вијести које свједоче о његовој јавној дјелатности:

— захваљује као учитељ Основне школе у Бару окружном капетану Илији Г. Поповићу на даровима сиромашној дјечи новембра 1886. (бр. 45),

— одржао је бесједу на Светосавској свечаности јануара 1887. (бр. 3), а у фебруару поздравио је говором „у име народа црногорског“ прабискупа Шима Милановића приликом његовог доласка у Бар, док је учитељ Видак Отовић то учинио у име мјесне Основне школе (бр. 5),

— јануара 1889. (бр. 5) пише извјесни Ј. П. (можда учитељица Ј. Пејовић) о Светосавској прослави у Основној школи у Бару на којој је говорио Митар Ивелић,

— у првом броју за 1891. у пошти сарадницима уредник јавља М. Ивелићу у Улцињу да му не може штампати послате пјесме и да није примио његов допис о освећењу нове цркве у Улцињу. Лист је тада уређивао др Лазар Костић и само је он могао да одбаци Ивелићеве пјесме, што му не служи за похвалу.

Пјесма *Познаваш ли* марта 1885. у *Драшковом рабошу* печат је сарадње у овом листу, а поново је објавио у *Новој Зети*

(1889). Први пут је потписао са Сестра Батрићева, а други пут са Косовка дјевојка, па ми је послужила као кључ за одгонетање ових његових псеудонима. Ово је изразито родољубива пјесма у чијем се садржају велича бранилац Херцег-Новога Лазар Новљанин, који је убио кћер и жену, да не падну у турско ропство, а затим сам погинуо. Диван је то мотив, тај узор јунака који све жртвује за част и слободу.

У својим сатиричним прозним радовима нападао је злогласног Венијамина (Бењамина) Калаја због изопачавања чињеница у свом дјелу *Историја Срба*, Марка Цара, због неких његових погледа у листу *Вук* (1885), бугарског владара због његове антисловенске политике, што свједочи у свом дјелу много година касније бугарски политичар Коста Тодоров.¹³ У пјесми *Жао ми је* критикује прецјењивање људи који то не заслужују:

Жао ми је кад *човјека*
Виде тамо гдје га није

А *човјека* кад оставе
Да га сјенка хрбе крије.

Писао је он у овом листу и о педагошким питањима, више родољубивих пјесама, неколико сатиричних пјесама и оцјена нових дјела, како ће се видјети из библиографског прегледа.

Своје родољубље Ивелић је показао својим живљењем и у више пјесама, а дио пјесме *Славуј* нека покаже његово схватање родољубља:

Ој славују, птицо мила,
Ти не смијеш бити
Гдје слободе миле нема,
Па ни пјесме вити.

Ако нећеш по пустињам
Гдје с' курјаци криве,
А ти лети Црној Гори,
Гдје соколи живе!

Твоја пјесма пуна миља
За слободом тежи;
Драгоцјене гдје је нема,
У пустињу бјежи!

У тој земљи славуј поје
Пет стотина љета,
Славују је Црна Гора
Премила и света!

И остало његово пјесничко стваралаштво пуно је слободарства и бунта, па му није могло бити мјеста на терену власти црно-жуте монархије. Зато је разумљиво што је пошао у земљу у коју упућује славуја неколико година раније, према којој је гајио култ слободарства и наду да ће доћи дани слободе и његовој Боки Которској, уз остале југословенске области. Тешка болест онемогућила је да доживи ослобођење 1918, а за потпуно ослобођење, оно 1945, није био ни биолошки предодређен да га доживи. Садржај његовог стваралаштва био је његов допринос јачању слободарских снага на нашем тлу, надахњавао је познаваоце његових стихова на прегнућа и жртве до слома угњетача и поробљивача. Зато заслужује нашу пажњу и веће поштовање, мјесто заборављања у који га је бацила грабежљивост за звања и

¹³ Политичка историја савремене Бугарске, Бгд, 1938.

положаје, па и плачке, посліје ратова 1912 — 1918. Да није рано сагорио, дао би и више и боље, судећи по његовој досад познатој оставштини, али ни то није безначајно, већ дио те оставштине може да надахњује савремене и будуће нараштаје својом љепотом, хтијењем и стремљењем.

БИБЛИОГРАФИЈА СТВАРАЛАШТВА МИТРА ИВЕЛИЋА

- 1 — Славуј, родољубива пјесма, Словинац, Дубровник, 7/1884, 21, 299, потпис Приморац.
- 2 — Гулама на крилу, пјесма патриотска, Словинац, 1884, 22, 310, Приморац.
- 3 — Тренутак, пјесма, Црногорка, Цетиње, 1/1884, 35, 291 — 293.
- 4 — Књазу пјеснику, пјесма, Црногорка, 7, 21. фебруар 1885.
- 5 — Кунем ти се, пјесма, Црногорка, Цетиње, 8, 28. фебруар 1885. — Кунем ти се, Оногошт, Никшић, 1/1899, 15, у есеју Н. Вучковића.
- 6 — Познаваш ли . . . , Драшков рабош, Сплит, 35, март 1885, Сестра Батрићева. — Познаваш ли . . . , Нова Зета, Цетиње, 1/1889, 4, 145, Косовка дјевојка.
- 7 — Докле допире домаћи узгој, Драшков рабош, 1885, 36. — Педагошки чланак.
- 8 — Отворено писмо грофици Мирјам, Драшков рабош, 1885, 37. — Полемика са Марком Царом, тадашњим уредником и издавачем листа Вук.
- 9 — Библиографија, Драшков рабош, 1885, 38. — Сатирични приказ дјела „Историја Срба“, аустријског политичара Б. Калаја.
- 10 — На ново љето, родољубива пјесма, Драшков рабош, 31. јануар 1885.
- 11 — Буро Арамбаша од Вида Вукасовића, Драшков рабош, фебруар 1885, 33, Косовка дјевојка. — Похвална оцјена дјела.
- 12 — Ода ћирици, Драшков рабош, 36. март 1885, Косовка дјевојка
- 13 — Приликом хиљадугодишњице Кирила и Методија, Драшков рабош, 37, април 1885, Косовка дјевојка. — Ода са наглашеном сатиром против папизма и клерикализма.
- 14 — Приликом смрти Њене свјетлости књегинице Марије, Драшков рабош 40, мај 1885, Косовка дјевојка. — Тугованка је посвећена М. Петровић — Његош, кћери књаза Николе, која је умрла од упале плућа у Петрограду (Лењинграду).
- 15 — Па зар и сад, Драшков рабош, 42, јун 1885, Сестра Батрићева. -- Пјесма у којој исмијава малодушност.
- 16 — Телефонија из Рисна, Драшков рабош, 44, јул 1885, Сестра Батрићева. Вијест о освећењу нове рисанске цркве.
- 17 — Виктор Иго, ода, Драшков рабош, 42, јун 1885, Косовка дјевојка.
- 18 — Karadjordje il Grande, Dr Giacomo Chindina, Драшков рабош, 1885, 43.
- 19 — Благослов Балканској царици, Драшков рабош, 85, 1. (13) април 1887. Старац духовник. — Пјесма има осам квартина.
- 20 — Из књиге морала, Драшков рабош, 94 (друго издање), 19. (31) август 1887, Старац духовник. — У пјесми исмијава људску горделивост.
- 21 — Жао ми је, Драшков рабош, 95, 2. (14) септембар 1887, Старац духовник. — Пјесма има четрдесет стихова.
- 22 — Ја сам Србин, Драшков рабош, 95, септембар 1887, Старац духовник. — Патриотска пјесма.

- 23 — Кнез бугарски и курс Наполеона, Драшков рабош, 1887, 95, Сестра Батрићева. — У овој сатири духовито повезује политичке прилике у Бугарској и пад курса француске монете.
- 24 — И ја љубим и љубићу, Драшков рабош, 1887, Старац духовник. — Родољубива пјесма.
- 25 — Рисну, пјесма, Драшков рабош, 96, 16. (28) септембар 1887, последњи број. — Старац духовник, Ргац, 3. септембра 1887. — Ова носталгично-родољубива пјесма помогла ми је да одгонетнем његову сарадњу под овим псеудонимом, јер је он тада службовао близу Ргца, односно у Бару.
- 26 — Залуду су наде, пјесма, Драшков рабош, 1887, 96.
- 27 — Кад са стабла (Стекети), Нова Зета, Цетиње, 1/1889, 3, 104, превод.
- 28 — Нешто о старој српској вароши Брскову, Глас Црногорца, 38, 23. септембар 1886, Митар Ивелић, Цетиње, 14. септембра 1886. — Указује на погрешно писање о локацији Брскова Ст. Новаковића, К. Јиречека и Чеда Мијатовића, а затим је тачно описује. — Овај опис је користио Љ. Ковачевић у студији о Брскову, али некоректно изоставља име писца.
- 29 — Са Светосавске свечаности у Бару, Глас Црногорца, 4, 25. јануар 1887, Косовка дјевојка.
- 30 — Допис из Улицы, Глас Црногорца, 40, 1. октобар 1889, Ивелић. — Описује веселе поводом рођења Петра, трећег сина књаза Николе.
- 31 — Златоносићи, Глас Црногорца, Цетиње, 1887, 3, 4, подлистак, Косовка дјевојка. — Забиљена народна прича.
- 32 — Прилошци за српски рјечник, Просвјета, Цетиње, 1891, 3 — 4, 83 — 85. — Саопштио је доста ријечи којих нема у Рјечнику Вука Караџића.
- 33 — Три здравце (С. Наумов), Глас Црногорца, 48, 23. новембар 1891, Косовка дјевојка, Оцињ. — Превод с руског, а у пјесми се велича слобода.
- 34 — Спавај — спавај (Њекарасов), Глас Црногорца, 43, 24. октобра 1892, у некрологу А. Јовановића. — Превод са руског.
- 35 — Земљопис Књажевине Црне Горе, Цетиње, 1894, 39.
- 36 — Учио сам, Оногшт, Никшић, 1899, 15, у есеју Н. Вучковића, уредник С. Врчевић.
- 37 — Мила, Оногшт, 1899, 16, као под 36.

Résumé

LES ÉCRIVAINS FRÈRES IVELIĆ

Par Novak R. MILJANIĆ

Deux frères Ivelić, Vladimir (Risan 1855 — 1940) et Mitar (Risan 1865 — Ulcinj 1892) étaient écrivains Yougoslaves.

Vladimir était officier, puis capitaine de long cours de la marine marchande. Il a publié l'oeuvre »*Uspomene iz pomorskog života*« (Souvenirs de la vie maritime) (Split 1933. et 223).

Dans ce livre, il décrit ses rapports avec les bonnes gens de différents pays et races, comme aussi les différents embarras' éprouvés avec les méchants gens ainsi que les intempéries au cours de ses voyages.

Mitar était poète et écrivain en prose. Il a terminé l'école primaire à Risan et le gymnase à Dubrovnik et à Zadar. Comme patriote Yougoslave, il a été exposé aux persécutions de la police autrichienne et en 1885 il est passé au Monténégro où il a été instituteur jusqu'à sa mort. Il a collaboré avec les journaux: *Slovinac* (Dubrovnik), *Dražkov raboš* (Split), *Glas Crnogorca* (Cetinje), *Crnogorka* (Cetinje), et, après sa mort, son oeuvre *Géographie du Monténégro* a été imprimée en 1894. Il a écrit des poèmes patriotiques, descriptifs, amoureux et humoristiques-satiriques, des recensions littéraires et autres. Sa force créatrice est formée de 37 ouvrages bibliographiques.